

Митрополит Струмички г. Наум

Во помен на Тоше

Не радувајте се на Моите дарови, туку радувајте се на Мене

Интересно е што токму ова евангелско четиво, кое се однесува најповеќе на послушанието и на љубовниот однос кон Бога до самозабрав, Светата Божја Црква го определила како најсоодветно за денешниот ден кога го чествуваме светиот Архангел Михаил. Со други зборови, мислам дека Црквата сака да ни каже дека послушанието и љубовната посветеност кон Бога го прават ангелот - ангел, а дека непослушанието и самољубието и од ангелот можат да направат демон, како што за жал многу пати до сега и сме виделе...

Како што ви спомнав на минатиот монашки собир: борбата против апсолутната гордост, против духовите на злото од поднебесјето, се одвива со апсолутно смирение, односно со апсолутно послушание. Господ Христос со личен пример ни го покажа и го востанови подвигот на апсолутното послушание: *Сам се смири, откако стана послушен дури до самата смрт, и тоа смрт на крст* (Фил. 2, 8). Секако, апсолутното послушание не Му беше потребно Нему, туку ни е потребно нам.

Во денешното Евангелие Господ ни ја објаснува светотаинската хиерархиска структура на подвигот на послушанието во Црквата: *Кој ве слуша вас* (значи Апостолите или денес Епископите), *Мене Ме слуша; и кој се откажува од вас, од Мене се откажува; а кој се откажува од Мене, се откажува од Оној што Ме пратил.*

„Кога сатаната, Луцифер, отпадна од Бога и ги повлече со себе во пропаст дел од ангелите, тогаш Михаил стана и воскликна пред неотпаднатите ангели: да внимаваме! Да застанеме добро, да стоиме со страв! И сите небески војски и ангели громогласно запеаја: Свет, Свет, Свет е Господ Саваот, преполни се небото и земјата со Твојата слава!“

Но, оваа голема, основна и суштинска тајна на нашиот христијански подвиг не можат сите да ја откријат и познаат: *Во тој момент се возрадува Исус во духот и рече: Те прославувам Оче, Господи на небото и на земјата, оти си го сокрил ова од премудрите и разумните, а си го открил на простите. Но, така е, Оче, зашто таква била волјата Твоја.* Кога говори за премудри и разумни, Богочовекот Христос мисли на оние кои го отфрлаат подвигот на послушание и смирение и се потпираат само на својот разум и мудрост. А кога говори за простите, мисли на оние кои едноставно како деца Божји заради исцеление на својот ум, срце и душа, иако разумни и мудри, стануваат неразумни и немудри и до моментот на откривањето на местото на своето срце пребиваат во подвигот на апсолутно послушание исполнувајќи ги во пракса, со едноставна вера и доверба во Бога, Христовите зборови: *кој ве слуша вас, Мене Ме слуша.* Само конкретното и апсолутно послушание во пракса е подвиг на вистинска аскетска љубов во пракса, без која, пак, не може да се достигне благодатната...

Се вратија пак седумдесетте (од подвигот на послушание и) со радост велеа: Господи, во Твое име и бесовите ни се покоруваат. А Он им рече: го видов сатаната кога падна од небото како молња. Еве ви давам власт да настапувате на змии и шкорпии, и на секаква демонска сила; и ништо нема да ви навреди; Но не радувајте се на тоа дека духовите ви се покоруваат; а радувајте се, што имињата ваши се напишани на небесата. Со други зборови, Христос им вели: не радувајте се на Моите дарови туку радувајте се на Мене, радувајте се на заедницата со Мене и

An icon of Archangel Michael, depicted with a halo, holding a sword and a scale. The name 'АРХАНГЕЛЪ МИХАИЛЪ' is written in Cyrillic above the figure.

„Каде што осенува твојата благодат, Архангеле, оттаму се изгонува демонската сила, бидејќи паднатиот Деница не ја трпи светлината твоја. Затоа те молиме неговите огнени стрели устремени на нас изгаси ги со твоето застапништво, избавувајќи нè од неговите соблазни, достоин за пофалба Михаиле

Архистратегу.“

(стихира од утрената на Св. архангел Михаил)

радувајте се што Мојот Небесен Отец ве направи чеда Свои по благодат, а Мои браќа (и сестри). Зашто и сите дарови на овој свет да ги имате, Мене ако Ме немате, ништо немате и ништо не сте. Еве колку впечатливо ја живее оваа тајна светиот апостол Павле: *Да имам пророчки дар и и да ги знам сите тајни, да ги имам сите знаења за сите работи, а и така силна вера, што и планини да преместувам, - ако љубов немам, ништо не сум* (1 Кор. 13, 2).

Заради таа едноставна вера и доверба во Бога и послушание обични и непознати луѓе станаа Апостоли, станаа маченици, станаа преподобни, станаа јуродиви, станаа учители на Црквата и станаа деца Божји. Заради таа едноставна вера и доверба во Бога и послушание и обичниот и непознат ангел Михаил стана Архангел, прв ангел до Бога. Некогаш, во кризниот момент на општо отпаѓање на ангелите излажани од дотогаш најсветлиот и најблискиот ангел до Бога а сега гордиот и мрачен архидемон, тој обичен но послушен ангел застана на средината од Небото и рече: *да застанеме смирено да стоиме со страв!* - повикувајќи ги на тој начин останатите ангели да останат со љубов и послушание во воспоставениот ред и поредок од Бога, Својот Создател.

Заради неговото застапништво, Господи Исусе Христе, Сине Божји, помилуј ги нашите непријатели, потоа целиот монашки род кој примерот на Михаил го следи и сите Твои луѓе. Амин.“

Оваа беседа му ја посветуваме на нашиот Тодор Проески,
за неговиот четириесетдневен помен.

ЖИВЕЕМЕ ЛИ, УМИРАМЕ ЛИ – ГОСПОДОВИ СМЕ

Светите Отци на Црквата забележале и опишале три вида на односи кои човек може да ги има со Бог: робовски, наемнички и синовски.

Стравот е основен двигател на робовскиот однос. Човекот се плаши да не биде казнет со болест, со некоја несреќа или со смрт, заради неисполнување на одредени религиозни обврски. Што е најлошо, се плаши дека ќе биде казнет од самиот Бог.

Интересот е основниот двигател на наемничкиот, односно трговскиот однос. Човекот смета дека со исполнувањето на одредени религиозни обврски, за возврат, ќе добие од Бог здравје, успех во животот и материјални блага, а на крај, после заситувањето од животот, и спасение во Рајот.

Љубовта е единствената причина на подвигот на градење на синовски однос со Бог. Децата Божји го бараат Него, својот небесен Отец, и ништо друго. Добивањето на некои од даровите Божји, без оглед дали небесни или земни, го оставаат на Неговата света промисла за нивно спасение; и толку. Ставот на децата Божји кон својот небесен Отец е став на благодарност, на давање и на себепринесување, без притоа да очекуваат нешто за возврат. Тие, барајќи Го само Него, уште во овој живот ја живеат тајната на она: сè Мое е твое...

Како што сум ви рекол и другпат, ние во Црква не влегуваме заради здравје, заради успех во работата или заради власт и пари, па дури ни заради спасение – туку заради Него. Затоа што секогаш кога во Црква одиме заради нешто (па било да е тоа и спасение), а не заради Него, и секогаш кога во Црква бараме нешто (па макар и спасение), а не Него – ние всушност градиме со Бога наемнички, а не слободен, љубовен и синовски (личносен) однос.

Оној што живее како дете Божјо, дури и во болеста, дури и во која било несреќа, па дури и во самата смрт ја гледа и препознава единствено љубовта Божја кон себе. Колку е пострашно тоа што го доживува, толку поголема љубов препознава. Смртта не е за него тежок оков на стравот што врзува за земното, туку посакуван премин на слободата кон Бог. Не се штедат ни телото ни душата во тој љубовен двиг. На овој начин функционира детето Божјо иако тоа сигурно им изгледа чудно па дури и лудо на робовите и наемниците.

Ако ги погледнеме случувањата од оваа перспектива мислам дека веднаш станува јасен одговорот на прашањето: Зошто некој толку побожен и добар загинава толку млад и толку трагично? Прераната смрт на добриот, барем за мене, е само сведоштво на неговиот длабок, личносен и синовски однос со Бог. Сведоштво за неговиот копнеж. Сведоштво за тоа: не што, туку Кого тој барал...

Според светите Отци, долгиот живот на грешниот е дарувано време за предвидено покајание или оставен простор за предвиден добар изданок од неговото потомство.

Друго е прашањето: Зошто токму сега и зошто токму на тој начин некој умира? Времето и начинот на нашата смрт се прашање на Божјата проценка или промисла: кога е тоа најдобро да се случи за нашето спасение, восовршување и осветување; како и, кога е тоа најдобро да се случи за спасение, восовршување и осветување на нашите ближни.

Впрочем, ние не може сè да знаеме, ниту пак тоа ни е од корист, но можеме и сакаме во сè да ѝ се покоруваме на Божјата волја, и тоа е доста за нас. Ние не сме судии Божји, ние сме деца Божји...

Монахот е дете Божјо. Монахот е повикан да објави дека овој свет и неговиот облик поминуваат. Дека ќе има воскресение на мртвите, во тело. Дека ќе се случат нова земја и ново небо. Дека на крај љубовта ќе остане. Дека на крај личноста, во заедница, ќе остане. Дека ќе се воспостават нови односи според икона и подобие на Света Троица. Дека ќе живееме во место светло... каде што нема да има ниту тага, ниту болка, ниту воздишка, туку живот бесконечен... Монахот објавува дека сето ова уште не се случило, но и дека веќе се случува...

Монахот е сведок на смртта за овој свет, но и сведок на животот за Бог, во Христос Исус, нашиот Господ. Монахот умира за светот кога физички се одвојува од него. Монахот умира за светот и кога внатре во себе се ослободува од ропството на своите страсти. Но монахот потполно умира за светот кога молитвено ќе го закопа и кога постојано ќе се труди молитвено да го задржи својот ум во своето срце, чекајќи го таму дарот на Христовото воскресение, чекајќи ја таму светлината на невечерниот ден на царството на Отецот и Синот и Светиот Дух.

